

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
“___” _____ 2025 р.
Протокол № ____
Проректор з навчально-методичної
роботи проф. Роман ВЕРНИДУБ

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

"ПАРЛАМЕНТАРИЗМ ТА ПАРЛАМЕНТОЛОГІЯ"

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Освітньо-професійної програми: ***Парламентаризм та публічне управління***
(1 рік 10 міс.)
галузі знань: 28 Публічне управління та адміністрування
спеціальності : 281 Публічне управління та адміністрування

Київ – 2025

Укладач програми:

Валерій БЕБИК, доктор політичних, кандидат психологічних наук, професор, лауреат Державної премії імені Івана Франка в галузі інформаційної діяльності

Рецензенти:

Лілія ГОНІЮКОВА, доктор наук з державного управління, професор, заступник голови Всеукраїнської асоціації політичних наук;

Віталій СТАШУК, кандидат політичних наук, директор ННІ публічного управління та адміністрування УДУ ім. Михайла Драгоманова.

Погоджено з гарантом ОПП _____ Валерій БЕБИК

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «__» _____ 202__ року, протокол №__.

Голова НМР

Роман ВЕРНИДУБ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма навчальної дисципліни **"Парламентаризм та парламентаріологія"** для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти розроблена відповідно до освітньо-професійної програми "Парламентаризм та публічне управління" (1 рік 10 міс.) підготовки фахівців зі спеціальності/спеціалізації 281 "Публічне управління та адміністрування".

Мета навчальної дисципліни "Парламентаризм та парламентаріологія" – ознайомлення з теоретичними та практичними основами парламентаризму та організації роботи парламентів світу.

II. ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва навчальної дисципліни, шифр за навчальним планом, кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	СРС	Аудиторні	Лекції	Семінарські	СРС
1	Парламентаризм та парламентаріологія, шифр ПП02, 3 кредити ЄКТС	36	18	18	54	10	6	4	80

III. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Історія та теорія парламентаризму.

Тема 1.1. Зародження та розвиток парламентаризму.

Поняття парламентаризму. Народне представництво. Історія та культура парламентаризму. Європейський та азійський парламентаризм.

Тема 1.2. Конституційні засади парламентаризму.

Конституція і конституційний процес. Зародження та еволюція парламентів: світовий досвід. Основні принципи конституціоналізму.

Тема 1.3. Моделі парламентаризму.

Моделі парламентаризму і моделі парламентів. Повноваження і функції парламенту в умовах монархії, президентської, президентсько-парламентської, парламентської і парламентсько-президентської республіки.

Модуль 2. Парламентаріологія. Парламентський менеджмент.

Тема 2.1. Парламентаріологія.

Об'єкт, предмет і методологія парламентаріології. Науково-дослідницькі парадигми парламентаріології. Порівняльна парламентаріологія.

Тема 2.2. Парламентський менеджмент: теорія і практика.

Організація, структура і функції парламенту. Парламентські комітети, фракції і групи. Парламентський менеджмент в системі політичного менеджменту.

Тема 2.3. Становлення та розвиток парламентаризму в Україні.

Повноваження і функції парламенту за часів президентства Л.Кравчука, Л.Кучми, В.Ющенка, В.Януковича, П.Порошенка, В.Зеленського. Еволюція і перспективи українського парламентаризму в умовах миру і війни.

IV. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бебик Валерій. Парламентаризм та парламентаріологія. Гілея. 2021. №166. С. 15-19.
2. Бебик В., Куйбіда В. Депутатська діяльність у системі публічного врядування : навч. посіб. / Валерій Бебик, Василь Куйбіда. Київ: НАДУ, 2017. 372 с.
3. Бебик В. Політологія: наука і навчальна дисципліна. К.: Каравела, 2009. 496 с.
4. Бориславська О.М. Парламентаризм в умовах європейської моделі конституціоналізму: доктринальні основи та сучасні виклики. Правова держава. 2018. № 30 С. 51-57.
5. Парламентаризм в Центральній-Східній Європі: історія, національні особливості, сучасні тенденції. Київ : Ліра-К, 2015. 192 с.
6. Конончук С.Г. Практика бікамералізму в унітарних державах (порівняльний аналіз) / Світлана Конончук, Олексій Валецький, Олег Ярош.; Український незалежний центр політичних досліджень. Київ: Агенство "Україна", 2008. 112 с.
7. Парламентаризм: підручник. 2-ге вид., допов. й розшир. / В.А. Гошовська [та ін.]; за ред. В.А. Гошовської. Київ: НАДУ, 2019. 704 с.
8. Політологія [Текст]: підручник / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. 3-тє вид., переробл., доповн. К. : Академія, 2006. 568 с.
9. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних інститутів і систем країн Західної Європи. Т.1. / Анатолій Романюк (наук. ред.), Віталій Литвин. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 456с.
10. Шварцева М.І. Становлення та розвиток європейського парламентаризму. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2013. №26. С.601-606.
11. Шведа Ю.Р. Партії та вибори: європейський досвід та українські реалії: Енциклопедичний словник. Львів: Видавництво Тараса Сороки, 2009. 500 с.
12. Parliamentarism and Democratic Theory. Historical and Contemporary Perspectives. Opladen / Berlin / Toronto: Barbara Budrich Publishers, 2015. 324 pp.
13. Бебик, Валерій (2021). Генеза парламентаризму. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=T8BrID8SxiY>
14. Бебик, Валерій (2021). Парламентаріологія. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=BLu46ofrlt8>
15. Бебик Валерій (2020). Вибірчі системи як інструмент політичної інженерії. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ihI2hApQDJE&t=16s>
16. Бебик, Валерій (2020). Депутатська діяльність. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xGMb6-ZtCTo&t=272s>
17. Бебик, Валерій. ПАРЛАМЕНТАРИЗМ ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ. Словник. URL: <https://www.youtube.com/@user-dj6cd1pm8t/videos>
18. Дистанційний навчальний курс на тему: «Парламентаризм та парламентська діяльність» Проект фінансується ЄС. Проект впроваджується ПРООН. 2020. UR: <https://eduhub.in.ua/files/160570024291205.pdf>
19. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.